

Euroopan
komissio

Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa

Seitsemäs ympäristöä koskeva toimintaohjelma – vuoteen 2020 ulottuva yleinen unionin ympäristöalan toimintaohjelma

Euroopan unionin ympäristöpolitiikan ohjenuorana ovat 1970-luvun puolivälistä lähtien olleet toimintaohjelmat, joissa määritellään tiettyinä vuosina saavutettaviksi tarkoitetut ensisijaiset tavoitteet. Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto hyväksyivät nykyisen, seitsemännen, toimintaohjelman marraskuussa 2013, ja se ulottuu aina vuoteen 2020.

Tällä ympäristöä koskevalla toimintaohjelmalla Euroopan unionissa ollaan päätetty lisätä ponnisteluja luonnonpääomamme suojelemiseksi, resurssitehokkaan, vähähiilisen kasvun ja innovaatioiden kannustamiseksi sekä ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin suojelemiseksi niin, että samalla kunnioitetaan maapallon resursseja.

Kyse on yhteisestä strategiasta, jolla halutaan ohjata Euroopan unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden tulevia toimia, koska ne ovat yhdessä vastuussa toimintaohjelman täytäntöönpanosta ja ensisijaisien tavoitteiden saavuttamisesta.

Ohjelman ohjenuorana on pitkälle ulottuva visio:

« Vuonna 2050 elämme hyvin maapallon ekologisten resurssien rajoissa. Vaurautemme ja terveellinen ympäristömme perustuvat innovatiiviseen kierrätystalouteen, jossa mitään ei tuhleta ja jossa luonnonvarojen hallinnoidaan kestävästi ja luonnon monimuotoisuutta suojellaan, arvostetaan ja palautetaan ennalleen yhteiskuntamme kestävyttä parantavilla tavoilla. Vähähiilisen kasvumme on jo kauan sitten erotettu resurssien käytöstä, mikä määrää tahdin turvalliselle ja kestäväälle maailmanlaajuiselle yhteiskunnalle. »

Ohjelmassa on lueteltu yhdeksän ensisijaista tavoitetta ja kerrottu, mitä unionin on tehtävä saavuttaakseen ne vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteet ovat seuraavat:

1. suojella, säilyttää ja parantaa unionin luonnonpääomaa
2. muuttaa unioni resurssitehokkaaksi, vihreäksi ja kilpailukykyiseksi vähähiiliseksi taloudeksi
3. suojella unionin kansalaisia ympäristöön liittyviltä paineilta sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvilta riskeiltä
4. maksimoida unionin ympäristölainsäädännöstä saatavat hyödyt parantamalla sen täytäntöönpanoa
5. parantaa unionin ympäristöpolitiikan tieto- ja näyttöpohjaa
6. turvata ympäristöön ja ilmastopolitiikkaan tehtävät investoinnit ja ottaa ympäristölle aiheutuvat ulkoiskustannukset huomioon
7. parantaa ympäristön sisällyttämistä muuhun politiikkaan sekä politiikkojen johdonmukaisuutta
8. parantaa unionin kaupunkien kestävyyttä
9. parantaa unionin tehokkuutta kansainvälisten ympäristöön ja ilmastoon liittyvien haasteiden kohtaamisessa.

Teemakohtaiset ensisijaiset tavoitteet

Ohjelmassa määritellään kolme teemakohtaista tavoitetta, joihin on keski-tyttävä, nimittäin unionin **luonnonpääoman suojeleminen**, säilyttäminen ja parantaminen, **unionin muuttaminen resurssitehokkaaksi, vihreäksi ja kilpailukykyiseksi vähähiiliseksi taloudeksi** ja unionin **kansalaisten terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvien saastumisen**, kemiallisten aineiden ja ilmastomuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen.

1. Ensimmäinen toiminta-alue liittyy **"luonnonpääomaan"** – hedelmällisestä maaperästä ja tuottavasta maasta ja mereen, makeisiin vesiin ja puhtaaseen ilmaan – kuten myös sitä tukevaan luonnon monimuotoisuuteen. Luonnonpääomaksi katsotaan myös elämää ylläpitävät palvelut, kuten kasvien pölyttäminen, luonnollinen suojaus tulvia vastaan ja ilmaston säätely. Unioni on sitoutunut pysäyttämään lajien monimuotoisuuden häviämisen ja parantamaan Euroopan vesien ja meriympäristön tilaa. Lisäksi se on ollut keinoja näiden saavuttamiseksi: laillisesti sitovia sitoumuksia, kuten vesidirektiivin, ilmanlaatudirektiivin, luontotyypin- ja lintudirektiivien, sekä rahoitus- ja teknistä tukea. Niistä huolimatta ympäristöömme kohdistuu huomattavaa painetta. Luonnon monimuotoisuus heikkenee unionissa edelleen ja useimmat ekosysteemit ovat vakavasti heikentyneet, joten tarvitaan suurempia ponnisteluja.

Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa korostetaan unionin sekä kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien sitoutumista **luonnon monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian 2020** ja **Euroopan vesivarojen**

turvaamiseksi tehdyn suunnitelman täytäntöönpanon nopeuttamiseen. Myös muut aiheet, kuten maaperän suojeleminen ja kestävä maan ja metsien käyttö edellyttävät unionin ja kansallisen tason lisätoimia. Ohjelmassa tuodaan esiin tehokkaamman toiminnan tarve merien, järvien ja kalakantojen suojelemiseksi, sekä merien roskaantumisen vähentämiseksi.

2. Toinen ensisijainen tavoite on luoda olosuhteet, joiden avulla Euroopan unioni voidaan muuttaa **resurssitehokkaaksi, vähähiiliseksi taloudeksi**. Se edellyttää:

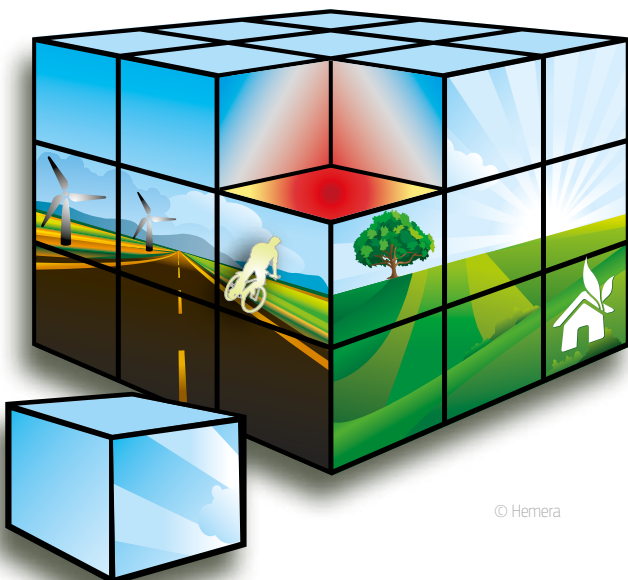
- ilmasto- ja energiapaketin täysimääräistä täytäntöönpanoa, jotta saavutetaan 20-20-20 tavoitteet ja sovitaan vuoden 2020 jälkeiseen aikaan ulottuvista seuraavista toimenpiteistä
- merkittäviä parannuksia tuotteiden ympäristövaikutuksiin koko niiden elinkaaren ajan
- kulutuksen ympäristövaikutusten vähentämistä, muun muassa torjumalla tarpeetonta elintarvikehävikkiä ja käyttämällä biomassaa kestäväällä tavalla.

Erityisesti **painotetaan jätteen käyttöä resurssina** keskittymällä ennaltaehkäisyyn, uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen ja jätteen kaatopaikoille sijoittamisen lopettamista vähitellen. Veteen kohdistuva paine vaikuttaa entistä useampiin Euroopan osiin – erityisesti ilmastomuutoksen vuoksi – ja vedenkäytön tehostamiseen tähtäävien toimien tarve korostuu.

Luonnonvarojen hinnat nousevat ja ne käyvät niukemmiksi, raaka-aineiden tarjonta on rajallista ja ollaan riippuvaisia tuonnista, jolloin Euroopan kilpailukyky ja kestävä kasvun mahdollisuudet ovat kiinni koko talouden resurssitehokkuuden parantamisesta. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa halutaan **määritellä resurssitehokkuuden indikaattorit ja tavoitteet**, joita julkiset ja yksityiset päättäjät voivat käyttää.

Resurssitehokkaan talouden hyöty tunnustetaan monilla aloilla. **Ympäristö-tekniologia ja ympäristöpalvelut ovat suuri menestystarina**, ja niillä työpaikat ovat viime vuosina lisääntyneet noin kolmella prosentilla vuodessa. Ekoteollisuuden maailmanmarkkinoiden arvioidaan olevan vähintään biljoona euroa, ja niiden ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan seuraavien 10 vuoden aikana. Se on hyvä uutinen eurooppalaisille yrityksille, jotka ovat jo nyt kierrätyksen ja energiatehokkuuden maailmanlaajuisia johtajia.

3. Kolmas ensisijainen tavoite koskee **ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin** liittyviä haasteita, kuten ilman ja veden saastumista, melusaastetta ja myrkyllisiä kemikaaleja.

Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan ympäristövaikutukset voivat olla syynä jopa 20 prosenttiin kaikista kuolemantapauksista Euroopassa. Euroopassa on jo nyt korkeat ilmanlaadun standardit, mutta monissa kaupungeissa saasteiden määrä ylittää sallitut rajat. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa määritellään sitoumukset, joilla parannetaan olemassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanoa ja pyritään varmistamaan ilman-saasteiden ja melusaasteen vähentäminen entisestään. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa esitetään myös pitkän aikavälin visio **myrkyttömästä ympäristöstä** ja ehdotetaan toimia, joilla puututaan tuotteissa käytettävien, erityisesti umpieritysjärjestelmään vaikuttavien kemikaalien ja kemikaaliseosten aiheuttamiin riskeihin. Sen rinnalle tarvitaan ennustettavissa oleva kehys, johon yhdistetään tiedonhankintaan investoimista, jotta voidaan kannustaa innovoimaan ja kehittämään kestävämpiä ratkaisuja.

Vankka perusta

Uudessa ohjelmassa on "toimintakehys", jonka neljän seuraavan ensisijaisen tavoitteen avulla autetaan Eurooppaa saavuttamaan tavoitteen-sa: unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon parantaminen, ympäristöpolitiikan tieteellisen tietopohjan parantaminen, ympäristön suojeluun tehtävien investointien lisääminen ja kehittäminen ja lisäksi ympäristöasioiden sisällyttäminen muihin politiikan aloihin.

4. Nykyisen lainsäädännön parempi **täytäntöönpano** hyödyttää monella eri tavalla. Komission vuonna 2012 tekemässä tutkimuksessa arvioitiin, että panemalla unionin jätelainsäädäntö täysimääräisesti täytäntöön säästettäisiin 72 miljardia euroa vuodessa, nostettaisiin unionin jätehuolto- ja kierrätysalan vuotuista liikevaihtoa 42 miljardilla eurolla ja luotaisiin yli 400 000 työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä. Asianmukaisesti täytäntöönpanotuna unionin ympäristölainsäädäntö luo sisämarkkinoille toimintakentän ja mahdollisuusia tehdä kestäviä investointeja ympäristöhyötyjen lisäksi.

Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa painotetaan, että kaikkien on saatava tietoa nykyistä paljon helpommin, jotta voidaan lisätä yleistä ymmärrystä ympäristöasioihin ja auttaa ihmisiä varmistamaan oman ympäristönsä parantaminen. Siinä tunnustetaan tarve kehittää tarkastus- ja valvontajärjestelmiä entisestään ja taata kansalaisille parempi mahdollisuus saattaa ympäristöön liittyvä asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

© iStock\Wavebreakmedia Ltd

© iStock

5. Tieteellinen tutkimus ja ympäristön kehityksestä raportointi tarkoittavat sitä, että ympäristöasioihin liittyvä tietämyksemme lisääntyy koko ajan. **Tietopohja** olisi saatava kaikkien kansalaisten ja poliitikkojen saataville, jotta politiikka jatkossakin perustuisi ympäristön tilan vankkaan tiedostamiseen. Samalla ennalta varautumisen periaate¹ ohjaa edelleen unionin poliittista päätöksentekoa tällä alueella.

Nykytiedon mukaan meidän on toimittava välittömästi ilmastonmuutoksen, lajien häviämisen, ympäristöraja-arvojen ja ekologisten kriittisten pisteiden kaltaisilla alueilla, mutta nämä ovat monisyisiä asioita, ja siksi meidän on hankittava entistä enemmän tietoa, jos haluamme kehittää mahdollisimman tehokkaita lähestymistapoja. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa pyritään tarttumaan haasteisiin **parantamalla** tietojen keräämisen, hallinnan ja käytön tapoja kaikkialla unionissa, **investoimalla** tutkimukseen, jotta tietoa voidaan poistaa, ja kehittämällä järjestelmällisempää tapaa selvittää uusista ja ilmenevistä riskeistä.

6. Tuotteiden, palveluiden ja julkisten politiikkojen kehittämiseen tarvitaan riittävästi **investointeja** ja **innovaatioita** sekä **julkisista että yksityisistä lähteistä**, jotta ohjelman tavoitteet voidaan saavuttaa. Se voi tapahtua vain, jos ympäristövaikutuksista vastataan asianmukaisesti ja jos **markkinasignaalit** heijastavat ympäristölle koituvia todellisia kustannuksia. Tämä edellyttää saastuttaja maksaa -periaatteen systemaattisempaa soveltamista, erityisesti lopettamalla komission ohjauksella unionin ja jäsenvaltioiden tasolla annettavat ympäristön kannalta haitalliset tuet, sekä verotuksen painopisteen siirtämistä työn verottamisesta saastuttamisen verottamiseen ja ympäristöhyödykkeiden ja -palveluiden markkinoiden laajentamista. Toimintaohjelmassa konkreettinen esimerkki on ehdotus käyttää vähintään 20 prosenttia Euroopan unionin talousarviosta vuosina 2014-2020 ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun ja siihen sopeutumiseen. Yritykset ovat entistä paremmin oivaltaneet ympäristöinnovaatioiden ja uusien teknologioiden käyttöönoton hyödyt ja mittaavat liiketoimintansa ympäristövaikutuksia ja antavat investoijilleen ja asiakkailleen entistä enemmän ympäristötietoa vuosikertomuksissaan. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa määritellään joitakin keinoja, joiden avulla tätä voidaan kehittää entisestään.

7. Ohjelman neljäs ensisijainen tavoite on **ympäristönäkökohtien sisällyttäminen muihin politiikan osa-alueisiin**, kuten aluepolitiikkaan, maatalouteen, kalatalouteen, energiatalouteen ja liikenteeseen. Eri politiikkoihin liittyvien aloitteiden sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristövaikutusten järjestelmällinen arviointi sekä ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin täysimääräinen täytäntöönpano takaavat yhdenmukaisempia ja yhtenäisempiä toimintapolitiittisia lähestymistapoja, joista saadaan monenkertaista hyötyä.

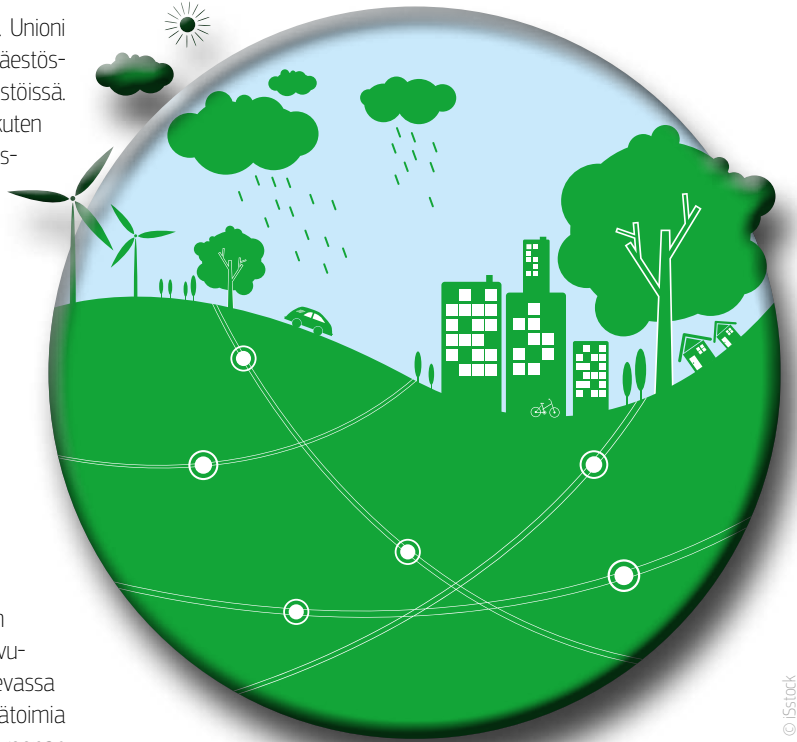
¹ Kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa on määritelty, ennalta varautumisen periaatteella pyritään varmistamaan ympäristönsuojelun korkea taso ennaltaehkäisevällä päätöksenteolla riskitilanteissa: http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_safety/l32042_fi.htm

Paikalliset, alueelliset ja maailmanlaajuiset haasteet

Kaksi muuta ensisijaista tavoitetta täydentävät ohjelmaa.

8. Ensimmäinen on **parantaa** unionin **kaupunkien kestävyttä**. Unioni on tiheään asuttu, ja vuoteen 2020 mennessä 80 prosenttia sen väestöstä asuu todennäköisesti kaupungeissa tai kaupunkien lähiympäristöissä. Useimmilla kaupungeilla on yhteisiä keskeisiä ympäristöongelmia, kuten ilmanlaatuun liittyvät huolet, korkea melutaso, liikenneuhkat, kasvihuonekaasupäästöt, veden niukkuus ja jätteet. Nämä ongelmat voidaan voittaa yhteistyöllä. Sen vuoksi ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa pyritään edistämään ja laajentamaan aloitteita, jotka tukevat innovaatioita ja parhaiden käytäntöjen jakamista kaupungeissa. Tavoitteena on varmistaa, että vuoteen **2020 mennessä** suurin osa **unionin kaupungeista harjoittaa kestävästä kaupunkisuunnittelupolitiikkaa** ja käyttää tähän tarkoitukseen tarkoitettua EU-rahoitusta.

9. Viimeinen ensisijainen tavoite liittyy **laajempiin maailmanlaajuisiin haasteisiin**. Ympäristöä koskevan toimintaohjelman ensisijaisista tavoitteista monet voidaan saavuttaa vain yhteistyössä kumppanimaiden kanssa tai osana maailmanlaajuisesta lähestymistapaa. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet toimimaan entistä tehokkaammin kansainvälisten kumppaniensa kanssa, jotta kestävä kehityksen tavoitteet saavutetaan Rio+20-konferenssin seurannan myötä. Ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa kehoitetaan myös selvittämään, millaisia lisätoimia voitaisiin toteuttaa ympäristövaikutusten vähentämiseksi myös Euroopan unionin rajojen ulkopuolella. «Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa» on maailmanlaajuinen tavoite.

© iStock

© iStock

Linkkejä

Lisätietoja Euroopan unionin ympäristöä koskevasta vuoteen 2020 ulottuvasta toimintaohjelmasta:

<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

Lisäksi ympäristöasioiden pääosaston sivustolla on tarkempia tietoja politiikoista ja toiminnasta:

http://ec.europa.eu/environment/index_fi.htm

Julkaisutoimisto

doi:10.2779/58453

ISBN 978-92-79-33906-6

9 789279 339066